

56 סיפורן של נערות מהמגזר הבדואי שנפלו קורבן לגילוי עריות | עודד ברמאיר

השוטרים מצאו את הנערות בוכיות ונסערות כשהן מצטנפות בפינת החדר ורועדות

האח, כך נטען, נהג לקרוא לאחותו הקט"נה אל חדרו בבית המשפחה תוך שהוא מבקש ממנה להביא לו דבר כזה או אחר, ובתמורה רה הציע לה כסף או ולשחק במשחק וידאו שלו. כאשר האחות הצעירה הגיעה לחדרו של האח, הוא הפשיט אותה, בעל אותו וביצע בה מעשים מגונים.

בכתב האישום נטען שהאח לא חדל ממעלליו עד לתקופה האחרונה. לפני כחודשיים הוא ביקש מאחותו, כיום בת 19 ונשואה, להתלוות אליו לסניף הדואר ביישוב מגוריו, ובמהלך נסיעתם לסניף הדואר הוא סטה מהדרך וניסה לבצע בה מעשה מגונה.

כתב האישום גם מייחס לצעיר עבירות מין שביצע כלפי אחותו השנייה, כיום בת 16, כשזו היתה בת תשע. גם במקרה הזה הוא בעל אותה בניגוד לרצונה וביצע בה מעשים מגונים.

האח, כך נטען בכתב האישום, איים על אחותו והזהיר אותה כי אם תספר למישהו על מעשיו הוא ירצח אותה ו"יעלים אותה מהעור"לם". האח גם מואשם שהיכה את אחותו במספר הזדמנויות במקל עץ.

ודרך אותו מול האח, שהתעשת והשליך את הסכין מידו.

כסופו של דבר נעצרו שני האחים לחקיי"רה, ואילו שתי הנערות הוצאו מהבית והועברו לטיפולם של גורמי הרווחה. אבי המשפחה נמלט מהבית והמשטרה פתחה בפעולות לאיתורו. מהמשטרה נמסר, כי חקירת הפרשה נמצאת רק בתחילתה.

מעשים מגונים באחות

גבר (26) שמתגורר באחד היישובים בנגב מואשם שביצע לאורך שנים עבירות מין קשות באחותיו הקטינות. כתב האישום, שהוגש נגדו בסוף השבוע שעבר בבית המ"שפט המחוזי בבאר-שבע, מייחס לו עבירות רבות של אינוס, עבירות מין במשפחה, מעשה מגונה, תקיפה והדחה בחקירה.

בכתב האישום, שהוגש על ידי באת כוח הפרקליטות, עו"ד טל (אדיר) כהן, נטען שהצעיר ביצע עבירות מין רבות באחותו במשך שנים רבות מאז שהיתה בת תשע.

בתשאול ראשוני של השוטרים סיפרו הש"תיים כי הן היו נתונות להתעללות ממושכת מצד אביהן ושני אחיהן הבוגרים בני 19 ו-21, שכללה אונס, התעללות מינית, תקיפה פיזית והתעללות נפשית.

במשך שנים, טענה הנערה בת ה-14 בפני השוטרים, הן פחדו ולא ידעו למי לפנות, ורק הקמתה של יחידת המשטרה החדשה באזור הפיחה בהן תקווה לעזרה.

דקות אחדות לאחר הגעת השוטרים לבית המשפחה הגיע גם אחר האחים ובנוכחות השוטרים איים על אחיותיו הקטנות לכל תפצינה את פיהן. השוטרים הוציאו את האח מהחדר והמשיכו לדוכב את האחיות והועיי"קו סיוע של בלשים על מנת להוציא את שתי הנערות בצורה בטוחה מהבית.

או אז חזר האח אל החדר ואיים על השוטר"ים, כי אם הם לא יעזבו את הבית הם יש"למו על כך ביוקר. כדי להבהיר לשוטרים את כוונותיו הוא רץ אל המטבח, נטל סכין קצי"בים ואיים לדקור את אחד השוטרים. השוטר המאיים הגיב במהירות, שלף את אקדחו

שתי נערות בנות 10 ו-14, המ"תגוררות בפזורה הבדואית, היו נתונות מזה שנים להתעללות מינית, פיזית ונפשית מצד אבי המשפחה ואחיהן הבוגרים. בסוף השבוע שעבר החליטו שתי הנערות, לאחר אירוע התעללות נוסף שעברו, לאזור אומץ ולהתקשר למשטרה.

במרכז הדרמה, שהתחוללה באותו היום באחד מיישובי הפזורה, עמדו שתי הנערות, שלדבריהן היו במשך שנים שק חבטות ושפ"חות מין של הגברים במשפחה. מהעבר השני מנעו בני המשפחה בגופם, תוך שימוש כסי"כין קצבים, את הוצאת הנערות מהבית על ידי השוטרים.

כוח המשטרה, בפיקודו של רפ"ק ניבי אוחנה, שהוקפץ למקום בעקבות קריאתן לעזרה של הנערות, הבחין בהגיעו לבית ביד קטנה המנופפת להם מחלון החדר. השוטרים מיהרו לחדר, בו מצאו את שתי הנערות בוכיות ונסערות, כשהן מצטנפות בפינת החדר ורועדות.

ליזה ניקולאיצ'יק: "יש מקרים שאנחנו נעזרים בראשי השבט כדי לטפל באותם מקרים, אבל בלא מעט מקרים אנחנו לא זוכים לשיתוף פעולה, כאשר יש פחד לחשוף את הסיפור. חשיפת סיפור כזה עלולה להוביל לגזר דין מוות עבור הקורבן"

צילום: שי שמואלי

פרופ' עליאן אלקרינאווי: "אם ימשיכו לטאטא את זה מתחת לשטיח, התופעה הזו תמשיך להתקיים, לא תהיה רתיעה מלהמשיך לבצע מעשים דומים בעתיד, והילד הקורבן ישלם את המחיר"

צילום: גדי קבלו

26.98x35.29	32	56	עמוד הנגב	09/11/2012	34398515-8
קמפוס אקדמי אחוה - 132840					

שוכרים את קשר השתיקה

שתי נערות המתגוררות בפזורה הבדואית החליטו לא לשתוק יותר ודיווחו למשטרה על מקרי ההתעללות שחוו מצד אביהן ואחיהן הבוגרים | צעיר מהמגזר הבדואי נהג לקרוא לאחותו הקטנה אל חדרו, להפשיט אותה ולבצע בה מעשים מגונים | אלו הם רק שניים מהמקרים המזעזעים של אלימות מינית במשפחה שנחשפו באחרונה | פרופ' עליאן אלקרינאווי אינו מופתע מהנתונים: "מי שמסתיר מקרה כזה או אחר של התעללות הוא שותף לפשע" | במוקד הסיוע של ארגון מסל"ן מציינים כי מספר הפניות מהמגזר הבדואי בנושא אלימות מינית בתוך המשפחה רק הולך וגדל

| עודד ברמיר || צילומים: שלומי כהן, שאטר סטוק |

"תופעות מזעזעות"

מקרים אלה שנחשפו בימים האחרונים הם רק קצה הקרחון. תופעת האלימות המינית בתוך המשפחה במגזר הבדואי רחבה עוד יותר, כאשר רק מקצת מהמקרים מגיעים לח"י שיפה ציבורית, ובמקרים רבים נסגרים הדברים בתוך המשפחה, כפי שזה נהוג בחברה הבדואית.

פרופ' עליאן אלקרינאווי, נשיא המכללה האקדמית 'אחוה' וחבר סגל המחלקה לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן גוריון, לא מופתע ממקרי ההתעללות האחרונים. כמי שחקר בעבר את דפוסי ההתנהגות בחברה הבדואית ואת תופעת האלימות לסוגיה השונים במיגזר, הוא מציין בשיחה ל"ידיעות הנגב", כי "זה דבר מוזעזע, בעיקר כשמדובר בקטינות. אין ספק, שהחברה הבדואית נמ"צאת בתהליך של מעבר והיא עוברת משברים קשים מאוד. נחשפות תופעות שבעצם כבר היו קיימות בעבר. זה לא מפתיע אותי. מה שמחמיר את הבעיה זו העובדה שמדובר בתופעות שמתרחשות בחברה מסורתית ואיסלמית וזה מוזעזע ומקומם. התעללות כזו היא מחרידה".

איך מתמודדים עם סוגיה כזו, שדומה שהיא רק הולכת ומחריפה?
"חייבים להתייחס לבעיה ולא לטאטא את מתחת לשולחן. לדעתי, נגמר העידן שהדברים נסגרים בתוך המשפחה. ההתעלמות מגילויי האלימות ואי ההתייחסות לצרכיהם של הקטינים, שהם קורבנות אותן פרשיות, זה פשוט לא מתקבל על הדעת. חייבים לטפל,

בעזרת גורמים מקצועיים, גם בקורבנות וגם במי שמעורב בגילויי האלימות האלה".

איך עושים את זה?

"כצד אחד חייבים להעניש בכל חומרת הדין את האשמים. מצד שני צריך להגביר את המודעות לתופעה גם בתוך המשפחה, גם בבתי הספר, גם בשירותי הרווחה. צריכים להיות ערים וקשובים לצרכיהם של הילדים, ולזהות סימנים של ילדים שעברו התעללות כזו או אחרת. אסור להתעלם מזה".

"התעללות מינית או פיזית", מציין פרופ' אלקרינאווי, "מהווה טראומה קשה לקורבנות לכל החיים. כאשר מסתירים את זה גורמים עוול לאותם קורבנות. זה פשוט פשע. אם ימשיכו לטאטא את זה מתחת לשטיח, התופעה הזו תמשיך להתקיים, לא תהיה רתיעה מלהמשיך לבצע מעשים דומים בעתיד, והילד הקורבן ישלם את המחיר. מי שמתעלם מהתופעה ומסתיר מקרה כזה או אחר של התעללות הוא שותף לפשע. חד וחלק. אני אומר את זה גם בתור אבא לילדים, וגם כמי שחקר את התופעה. התעללות בילדים זה פשוט מוזעזע ומקומם. ההגיון לא יכול לתפוס את זה. הנסיגנות לפתור את הבעיה בתוך המשפחה, זה כבר לא רלוונטי לימינו אלה. חייבים לערב במקרים כאלה גורמים מקצועיים. אחרת, כל מי שמעלים או מסתיר את הרברים הוא שותף לאסון הזה".

יותר ויותר פניות

לדברי מנכ"לית מסל"ן נגב (המרכז לסיוע נשים נפגעות אלימות מינית בנגב),

ליזה ניקולאיצ'יק, הגיעו אשתקד למוקד הסיוע כ-100 פניות מהמיגזר הבדואי בנושא אלימות מינית בתוך המשפחה. השנה, מציינת ניקולאיצ'יק, מספר הפניות יגדל עוד יותר.

"מספר הפונים אלינו מהמיגזר", מציינת ניקולאיצ'יק, "רק הולך וגדל, לצערנו. יותר ויותר אנחנו נחשפים לשבירת קשר השתיקה. נשים פונות אלינו, הן בשמן והן בשם בנות משפחה צעירות מהן שעברו התעללות מינית. אנחנו היום נתקלים בתוצאות של מה שעברו אותן נשים בילדותן".

איך מטפלים בנושא הזה?

"לנו יש מנגנון ברור בעניין הזה, שכולל חובת דיווח לרשויות השונות, התערבות של עובדת סוציאלית, הליך טיפולי לקורבן וליווי בהליך המשפטי. זה לא קל, על אחת כמה וכמה כשמדובר במשפחה בדואית".

ניקולאיצ'יק יודעת לספר כי "באחרונה העברנו סדנאות בנושא בקבוצה של מתגוררים בדואים, וכבר למחרת הגיעה למר"קד שלנו פנייה מנערה קטינה על התעללות מינית כלפיה וכלפי אחותה הקטנה ממנה על ידי בן דוד שכפה את עצמו על בני המי"שפחה. יש מקרים שאנחנו נעזרים בראשי שיש כדי לטפל באותם מקרים, אבל בלא מעט מקרים אנחנו לא זוכים לשיתוף פעולה, כאשר יש פחד לחשוף את הסיפור. חשיפת סיפור כזה עלולה להוביל לגור דין מוות עבור הקורבן. האמת היא, שאין לנו מספיק מענה למקרים כאלה המתרחשים במיגזר הבדואי. רוב הפניות שמגיעות אלינו הן של סטודנטיות מהמיגזר שחוו בילדותן

תן פגיעה מינית ומבקשות עזרה. המודעות שלהן גבוהה והן גם מנסות לסייע לאחרות, אבל הן גם מבינות שאין להן הרבה כלים לכך".

יותר מודעות

"גילוי עריות ופגיעה מינית", מציינת בר"ת'ינה אלעטאוונה, עובדת סוציאלית בחטיבת הילדים בבית החולים 'סורוקה' וחברת צוות במרכז האקוטי לטיפול בנפגעות תקיפה מינית במסגרת בית החולים, "היא תופעה שכיחה בכל החברות ולא רק בחברה הבדואית. בשנים האחרונות יש יותר מודעות במיגזר לגבי התופעה הזו והשלכותיה. אנחנו פוגשים את קורבנות התופעה הזו ברוב המקרים בשלב מאוחר יותר. פגיעה מינית בנערה או באשה בוגרת יותר זה גוררת אחריה בושה ומבוכה אצל הקורבן ואצל משפחתו. יש קשר של שתיקה בעניין הזה. זה טאבו, דבר שלא מדברים עליו".

בעצם, הקורבן נפגע באן מכל הביונים?

"הקורבן עצמו לא רק נפגע, אלא הוא גם חושש מסמכותו של התוקף הפוגע, שיפגע גם בקרובים של הקורבן. פגיעה כזו מבודדת את הקורבן מסביבתו ומעצימה את קשר השתיקה".

איך פורמים את קשר השתיקה הזה?

"זה לא קל. פגיעה מינית אצל נשים ובעיקר גילוי עריות בחברה שלנו נחשבת כפגיעה

14.98x36.95	33	56	עמוד	ידיעות הנגב	09/11/2012	34398575-4
קמפוס אקדמי אחו - 132840						

שוכרים את קשר השתיקה

ניסיון להשתיק את הקורבנות

רים כאלה בתוך המשפחה או השבט. לפעמים זה עדיף על שפיכות דמים שעלולה להגיע עם חשיפת המקרה. במקרים שאנחנו מדווחים עליהם, אנחנו נכנסים לתמונה ופועלים בכל הכלים שעומדים לרשותנו, בהם עו"בדים סוציאליים, פסיכולוגים וגורמי רווחה שונים. אנחנו בקשר הדוק עם מערכת החינוך המקומית בנושא הזה. אנחנו פועלים בעניין הזה בעדינות וברגישות."

בכל זאת, היית יכול להצביע על גורמים לתופעה הזו?
 "זה קורה במשפחות בהן יש התמכרות לסמים ולאכזריות, או במשפחות בהן יש נישואים למספר נשים. גורם נוסף הוא שיעור צפיפות המגורים גבוה. כאשר נפשות רבות, גברי רים ונשים, מתגוררות ביחד דיוק קטנה וצפופה, ואין הפרדה בין בנים ובנות, זה מתכון למקרים של גילוי עריות ולפגיעות מיניות. זה מאפיין את המיגור."

קולקטיבית בכל המשפחה ולא רק בקורבן עצמו. החשש הזה גורם לפגיעה בכבוד המשפחה ומתוך זה מעדיפים להשתיק את הקורבן. יש מקרים של השתקה למשך שנים ארוכות עד שהקורבנות אוזרים אומץ לחשוף את סודם."

יש איזה מוצא לכך?

"עצימת עיניים ואטימת אוזניים במקרים האלה לא יגרמו לתופעה הזו להיעלם. צריך למגר את התופעה, להקשיב לאותם נערים ונערות ולקורבנות בכלל, שמאותתים לקבלת עזרה. אסור להתעלם מהם ויש לטפל בהם."

הצפיפות משפיעה

מנהל אגף הרווחה בעיריית רהט, סעיד אלעובה, מציין כי "אנחנו נו מזועזעים שתופעה כזו מתרחשת במיגור. בגלל המסורת והתרבות בה ברה שלנו, רבים מעדיפים לסגור מק"

חשש מהטלת קלון על המשפחה

פרופ' ארנון אדלשטיין סבור כי הסיכוי לתלונה מצד בת משפחה בחברה מסורתית-פטריארכלית קטן בהרבה מחשש לחרם ורצח

פרופ' ארנון אדלשטיין

"עבירות מין במשפחה אינן תופעה חדשה. הן מלוות את האנושות עוד מתקופת המקרא ומשיכו ללוות אותה גם בעתיד. הסיבה היא שהיצר העיוות האישיותי של בני משפחה המסוגלים לפגוע פגיעה אנושה בבת משפחתם, ימשיכו להתקיים בחברה האנושית."

התקשורת מעצימה את הדיווח על תופעה זו, כאשר מדובר באוכלוסייה הלא יהודית בישראל. הסיבה העיקרית, לדעתך, היא חוסר הבנה של מושג 'כבוד המשפחה' בקרב מגזרים אלו. כבוד המשפחה וחילול כבוד המשפחה נוגעים אך ורק לקשר ומגע אסורים בין אחת מבנות המשפחה לגורם שאינו שייך למשפחת המוצא. אין להבין מכך שיש לגטימציה לעבירות בקרב המשפחה, אך מושג חילול כבוד המשפחה אינו קשור אליהן כלל.

האישה במגזרים אלו נתפסת כשייכת אם לא כרכושה של משפחת המוצא. גם אם היא נישאת, הרי שהיא 'מושאלת' לבעלה, אך ממשיכה להשתייך למשפחת המוצא. לכן, אין לדון בנושא חילול כבוד המשפחה בהקשרים אלה, משום שהוא אינו מן העניין.

עבירות מין בתוך המשפחה נעשות בעיקר בין אב לבתו ובין אחים לאחיותיהן או במשותף. עבירות אלו אינן מעשה חד פעמי, אלא נמשכות לאורך תקופות ארוכות, אפילו של שנים. הסיבה העיקרית לכך היא יחסי התלות של הבת במשפחה, תחושת בגידה אם היא תדווח על כך, חשש לתגובה רצחנית מצד העברייין, ועצימת עיניים של אם המשפחה מסיבות שונות ומגוונות. אין ספק, שהסיכוי לתלונה מצד בת משפחה בחברה מסורתית-פטריארכלית קטן בהרבה נוכח הטלת קלון על המשפחה וחשש לתגובה עונשית מצד העברייין ומשפחת המוצא עד כדי גירוש, חרם ורצח.

נכון הוא שקיימת עלייה בשיעורי הדיווח על עבירות מין במשפחה בכל המגזרים, אך זוהי עלייה בדיווח ולא בכמות האירועים המתרחשים יום יום. בנוסף, בקרב כל המגזרים ההנחה היא שאחוז המקרים המדווחים נמוך מאוד לעומת המציאות."

■ הכותב הוא פרופ' לקרימינולוגיה, ראש התוכנית ל-med לחינוך גופני וספורט לקהילות בהדרה ובסיכון, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, באר-שבע.